

Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 2 jan. 1951

*'s Middags te 2 uur aangevangen, Plein 2b.

Aanwezig: De Minister-President, Voorzitter, en de Ministers Van den Brink, Götzen, s'Jacob, Joekes, Liefstinck, Van Maarseveen, Mansholt, Rutten, Spitzten, Struycken, Teulings en In 't Veld (de Ministers Van Schaik en Stikker zijn afwezig).

Tevens is aanwezig: Staatssecretaris Blom.

Secretaris: Drs. J. Middelburg.

3. Uniezaken

a. *De verhouding tot Indonesië*

Minister *Van Maarseveen* is van oordeel, dat de reacties in Indonesië na de afbreking van de Nieuw-Guineaconferentie meevallen voorzover uit de ontvangen inlichtingen kan worden opgemaakt. Een gevaar blijft evenwel, dat men in Indonesië nog geen duidelijke voorstelling heeft van wat men zal doen om uiting te geven aan zijn ontevredenheid over het afbreken der conferentie. In dit verband vraagt spreker zich af of het geen aanbeveling verdient de Ambassadeur van India te benaderen met de suggestie dat India aan Indonesië een wenk zal geven, dat men geen excessen zal toelaten. De *Minister-President* is van oordeel, dat de Nederlandse Regering thans weinig kan doen. Spreker meent, dat India uit eigen beweging op een rustige behandeling aandringt. Een stap onzerzijds zal dan gemakkelijk kunnen worden uitgelegd als een poging van Nederlandse zijde om meer aan te bieden. De *Raad* besluit de Ambassadeur van India niet hierover te benaderen.

Staatssecretaris *Blom* informeert of Nieuw-Guinea bestuurbaar is zonder communicatie met Indonesië. Minister *Götzen* merkt op, dat een economische blokkade door Indonesië weinig zal uitmaken, aangezien op het ogenblik reeds weinig verkeer tussen Nieuw-Guinea en Indonesië bestaat. Minister *Van Maarseveen* deelt mede, dat Australië bereid is tot financiële en eventueel ook militaire steun aan Nieuw-Guinea, doch spreker acht dit thans niet opportuun.

Minister *Götzen* acht het wenselijk, dat wordt nagegaan wat moet gebeuren voor het geval Indonesië de Unie zou willen opzeggen. Minister *Van Maarseveen* merkt hierbij op, dat Indonesië in elk geval niet de RTC-overeenkomst wil opzeggen; indien dat land hiertoe zou overgaan, zou Nederland weer een vordering van f. 2 mld. krijgen. De *Minister-President* is van mening, dat in geval Indonesië zijn verplichtingen zou opzeggen een beroep op het Internationale Hof van Justitie moet worden gedaan. Minister *Liefstinck* acht het niet wenselijk dat de Regering tot volstreekte passiviteit vervalt. Spreker is het volstrekt oneens met het oordeel van Minister *Götzen*, dat de Unie slechts weinig betekenis heeft. Aangezien de beide Unieconferenties dit jaar zeer vruchtbaar zijn geweest, zou hij opzegging van de Unie zeer betreuren. Daarom is het wenselijk na te gaan op welke wijze men het gesprek met Indonesië over Nieuw-Guinea kan gaande houden teneinde de goede betrekkingen te continueren. Minister *Götzen* heeft met betrekking tot de Unie geen defaitistisch geluid laten horen. Eventueel zal men kunnen trachten, als de Unie zou worden opgezegd, om de halfjaarlijkse Ministersconferenties voort te zetten. Minister *Van den Brink* acht dit laatste alleen in Unieverband mogelijk. Minister *Van Maarseveen* wijst er op, dat de Ministersconferenties vooral van betekenis zijn geweest voor de afspraken inzake de liquidatie van het Nederlandse bewind. Minister *Van den Brink* is van mening, dat het van veel belang is als met Indonesië de culturele, handelspolitieke en industriële samenwerking kan worden gecontinueerd.

De *Minister-President* stelt voor af te wachten waartoe Indonesië besluit na de afbreking van de Nieuw-Guineaconferentie. Aldus wordt besloten.

b. *De kwestie van de Ambonese militairen*

Minister *s'Jacob* vraagt zich af of het wenselijk is vóór de uitspraak van het Haagse Hof op 20 Januari verder te gaan met de demobilisatie van de Ambonese militairen. De *Minister-President* merkt op, dat in het vonnis van de President van het Hof alleen staat, dat deze militairen niet anders dan vrijwillig naar plaatsen buiten Java mogen worden gebracht. De Nederlandse Regering kan dus zeggen, dat de Nederlandse militairen moeten repatriëren, zodat de Ambonezen op Java zullen moeten afvloeien. Minister *Van Maarseveen* wijst er op, dat men kan stellen, dat de Ambonezen moeten afvloeien, en dus verplicht zijn een keuze te doen omtrent de plaats, waarheen zij willen afvloeien. Bij die keuze moeten zij rekening houden met de omvang van hun rechten en met de feitelijke mogelijkheden. In dit verband is ook van belang, dat een memorandum is ontvangen van de Indonesische Regering, waarin wordt gesteld, dat Nederland zijn troepen in Januari moet terugroepen.

Minister *s'Jacob* heeft duidelijk gemaakt, dat afvoer naar Nederland of Nieuw-Guinea onmogelijk is. Een lastige complicatie voor de afvloeiing is, dat volgens de overeenkomst van Hirschfeld met Hatta de Ambonese militairen bij afvloeiing ongewapend moeten zijn. Spreker vreest, dat ontwapening niet zonder bloedvergieten mogelijk is; overwogen zou kunnen worden deze met gebruikmaking van pantserwagens te bereiken. De *Minister-President* heeft in een telegram de opmerking gelezen, dat de Ambonese militairen een vrij hoog daggeld ontvangen, zodat zij geen behoefte hebben om af te vloeien. Wat de bewapening betreft merkt spreker op, dat de helft dezer militairen ongewapend is. Men zal voorts met de repatriëring van de KL-militairen moeten voortgaan, aangezien deze anders niet op 1 April zullen zijn teruggekeerd. Minister *Van Maarseveen* acht het wenselijk, dat Minister *s'Jacob* ook na de vrij uitvoerige persverslagen over de bespreking in de Eerste Kamer een persconferentie zal houden om de Nederlandse bevolking duidelijk te maken, dat het overbrengen van 12000 Ambonezen naar Nederland alleen al op grond van huisvestingsmoeilijkheden onmogelijk is. Minister *s'Jacob* zal dit nader overwegen.

c. *Koninklijke onderscheiding voor militaire leiders van de KL in Indonesië*

Minister *Van Maarseveen* heeft destijds te kennen gegeven, dat de Generaals Alons en Scheffelaar naar zijn mening voor een decoratie in aanmerking zouden komen. Spreker stelt voor, dat dit in overweging zal worden genomen. Minister *s'Jacob* verklaart zich voorstander van deze decoraties.

- - -